

VASSEN SUSAR

CAROLINE DEAR
HELI KONTTINEN
LEON PATCHETT
KATJA SYRJÄ
TIINA VAINIO
KIMMO YLÖNEN

RUOVIKKO SUHISEE
THE WHISPERING REEDS

INNEHÅLLSFÖRTECKNING | SISÄLTÖ | CONTENTS

4-5	Förord Esipuhe Preface
6-11	Vassen susar Ruovikko suhisee The Whispering Reeds <i>Katja Syrjä, Tiina Vainio</i>
12-15	Om vassens ekologi och poesi Järviruo'on ekologiasta ja runoudesta The ecology and poetry of the common reed <i>Hanna Johansson</i>
16-17	Vass, <i>Phragmites australis</i> Järviruoko, <i>Phragmites australis</i> Common Reed, <i>Phragmites australis</i> <i>Carl-Adam Hæggström</i>
18-19	Caroline Dear
20-21	Heli Konttinen
22-23	Leon Patchett
24-25	Katja Syrjä
26-27	Tiina Vainio
28-29	Kimmo Ylönen

FÖRORD

Leon Patchett
Cromarty, Skotland/Skotlanti/Scotland

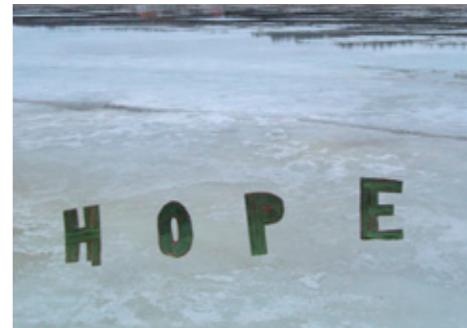
Caroline Dear
Isle of Skye, Skotland/Skotlanti/Scotland

Tiina Vainio
Mietoisi/Mietoinen, Finland/Suomi/Finland

Heli Konttinen
Gotland/Gotlanti, Sverige/Ruotsi/Sweden

Kimmo Ylönen
Korpo/Korppoo, Finland/Suomi/Finland

Katja Syrjä
Nåto, Åland/Ahvenanmaa/The Åland Islands

Katja Syrjä
What Can I Hope?, 2010-2011
Vass, sömnad, fotografi | Ruoko,
ommel, valokuva | Reed, sewing,
photograph

Utställningen *Vassen susar* med verk av sex konstnärer, vars tema är vass, visas på det monumentalala Eckerö Post- och tullhuset ritat av Carl Ludwig Engel och Charles Bassi. Eckerö Post- och tullhuset med dess omgivande vatten och vassbestånd utgör den perfekta miljön för denna utställning.

I utställningen visas verk av konstnärerna Caroline Dear (Skottland), Heli Konttinen (Finland), Leon Patchett (Skottland), Katja Syrjä (Åland), Tiina Vainio (Finland) och Kimmo Ylönen (Finland). Konstnärerna har under flera års tid arbetat med naturmaterial och visar här skörden av sitt arbete. De har funderat kring hur man kan arbeta med vass som material och på vilka sätt man kan nära sig de etiska och ekologiska frågorna kring det.

Vi hoppas att utställningen *Vassen susar* kan väcka frågor och intresse samt bjuda på en konstupplevelse där miljön har en betydande och central roll.

Ålands konstmuseum
Eckerö Post- och tullhus

ESIPUHE

Ruovikko suhisee -näyttely esittelee kuuden taiteilijan teoksia, joiden aiheena on järviruoko. Carl Ludvig Engelin ja Charles Bassin suunnittelema, meren ja ruovikon ympäröimä, monumentaalinen Eckerön Posti- ja tullitalo onkin täydellinen paikka näyttelylle.

Taiteilijat Caroline Dear (Skotlanti), Heli Konttinen (Suomi), Leon Patchett (Skotlanti), Katja Syrjä (Ahvenanmaa), Tiina Vainio (Suomi) ja Kimmo Ylönen (Suomi) ovat työskennelleet useamman vuoden ajan luonnonmateriaalien parissa, ja näyttely tuo nähtävillemme työn tulokset. Taiteilijat ovat pohtineet järviruo'on käytämistä materiaalina ja sitä, kuinka sen kautta voidaan lähestyä eettisiä ja ekologisia kysymyksiä.

Toivomme Ruovikko suhisee -näyttelyn herättävän kiinnostusta ja kysymyksiä sekä tarjoavan taide-elämyksen, jossa ympäristöllä on merkittävä ja keskeinen rooli.

Ahvenanmaan taidemuseo
Eckerön Posti- ja tullitalo

PREFACE

The six artists featured in the exhibition *Whispering Reeds* have all created works based on the common reed. The exhibition is being held in the monumental Eckerö Post and Custom's House, which was designed by Carl Ludvig Engel and Charles Bassi. With its surrounding water and reeds, the Eckerö Post and Custom's House provides the perfect venue for this particular exhibition.

The exhibition shows works by the following artists: Caroline Dear (Scotland), Heli Konttinen (Finland), Leon Patchett (Scotland), Katja Syrjä (The Åland Islands), Tiina Vainio (Finland) and Kimmo Ylönen (Finland). The artists have been working with natural materials for several years and the exhibition is the results of this work. They have considered ways in which the common reed can be utilised as a material and how it might help us to approach ethical and ecological issues.

We hope that the exhibition *Whispering Reeds* will inspire the public and raise questions, while also providing an art experience in which the environment plays a meaningful and central role.

The Åland Islands Art Museum
Eckerö Post and Custom's House

VASSEN SUSAR

Vår utställning *Vassen susar* skapar en länk mellan konst och vetenskap. På Östersjöns stränder växer allt mer vass. Vi vill lyfta fram detta aktuella och mångfasetterade ämne med hjälp av bildkonst samt väcka diskussion om den minskade artmångfalden, förändringarna i kulturlandskapen och vattendragens tillstånd.

Inom ramen för vårt mångåriga vassprojekt har vi funderat över orsakerna till och följderna av vassväxternas utbredning. Vi har också hittat olika sätt att använda vassen i våra konstverk, till exempel genom att tillverka handgjort papper på Åland och vid Litografiska Akademins pappersverkstad i Tidaholm, Sverige. Under vårt arbete vid Cromarty Arts Trust-residenset i Skottland låg fokus på lokala dominanta växter, växternas historiska betydelse och miljökonsekvenser.

Alla medverkande konstnärer Caroline Dear, Heli Konttinen, Leon Patchett, Katja Syrjä, Tiina Vainio och Kimmo Ylönen deltog i vår vassverkstad på Åland och på Saaris gård i Mietoinen. På vår gemensamma utställning behandlar vi vass både tematiskt och som material.

Kan ett smycke gjort av vass vara ett ställningstagande gentemot haute couture-mode? Vilket färgpigment kan man få ur vass? Och vilka slags miljökonstverk och installationer kan man göra av den? Hur ser vassen ut när man penetrerar dess innersta? Dessa frågor besvaras på utställningen *Vassen susar* på Eckerö Post- och tullhus sommaren 2015.

På arbetsgruppens vägnar

Katja Syrjä
Tiina Vainio

Workshop på Saaris gård, Mietoinen, 2010
Saaren kartanon työpaja, Mietoinen, 2010
Saari Manor workshop, Mietoinen, 2010
Katja Syrjä, Caroline Dear, Tiina Vainio, Leon Patchett, Heli Konttinen & Kimmo Ylönen

RUOVIKKO SUHISEE

Näyttelyemme Ruovikko suhisee luo linkin taiteen ja tieteen välille. Itämeren rannoilla kasvaa yhä enemmän järviruokoa. Haluamme nostaa ajankohtaisen ja monitahoisen aiheen esille kuvataiteen keinoin, herättää keskustelua lajien yksipuolistumisesta, kulttuurimaisemien muutoksista ja vesistöjen tilasta.

Monivuotisessa ruokoprojektissämme olemme pohtineet ruokokasvin lisääntymisen syitä ja seurausia. Olemme löytäneet myös erilaisia tapoja käyttää ruokoa taideteostemme materiaalina, esimerkiksi valmistamalla käsin tehtyä paperia Ahvenanmaalla ja Tidaholmin Litografiska Akademien paperiverstaassa Ruotsissa, uuttamalla väripigmenttejä tai käyttämällä tieteellisiä tekstejä ja ruokokasvin mikroskooppikuvia teoksissa. Paikalliset valtaajakasvit, kasvien historialliset merkitykset ja ympäristövaikutukset olivat aiheena työskentelyssämme Cromarty Arts Trustin residenssissä Skotlannissa.

Kaikki näyttelyn taiteilijat Caroline Dear, Heli Konttinen, Leon Patchett, Katja Syrjä, Tiina Vainio ja Kimmo Ylönen osallistuivat ruokotyöpajaamme Ahvenanmaalla ja Saaren kartanon residenssissä Mietoisissa. Yhteisessä näyttelyssämme käsittelemme ruokoa sekä temaattisesti että materiaalina.

Voiko ruo'osta tehty koru ottaa kantaa haute couture muotiin? Millaisia väripigmenttiä ruo'osta syntyy? Entä millaisia ympäristötaideteoksia ja installaatioita siitä voi tehdä? Miltä ruoko näyttää, kun sen sisimpään porautuu? Näihin kysymyksiin antaa vastauksia Ruovikko suhisee -näyttely Eckerön Posti- ja tullitalossa kesällä 2015.

Työryhmän puolesta

Katja Syrjä
Tiina Vainio

WHISPERING REEDS

Our exhibition *Whispering Reeds* demonstrates the link between art and science. There is an increasing amount of common reed growing along the shorelines around the Baltic Sea. We are looking to highlight this current and complex issue through artistic means, and to inspire discussion about the homogenization of the species, changes in our cultural landscape and the state of our waterways.

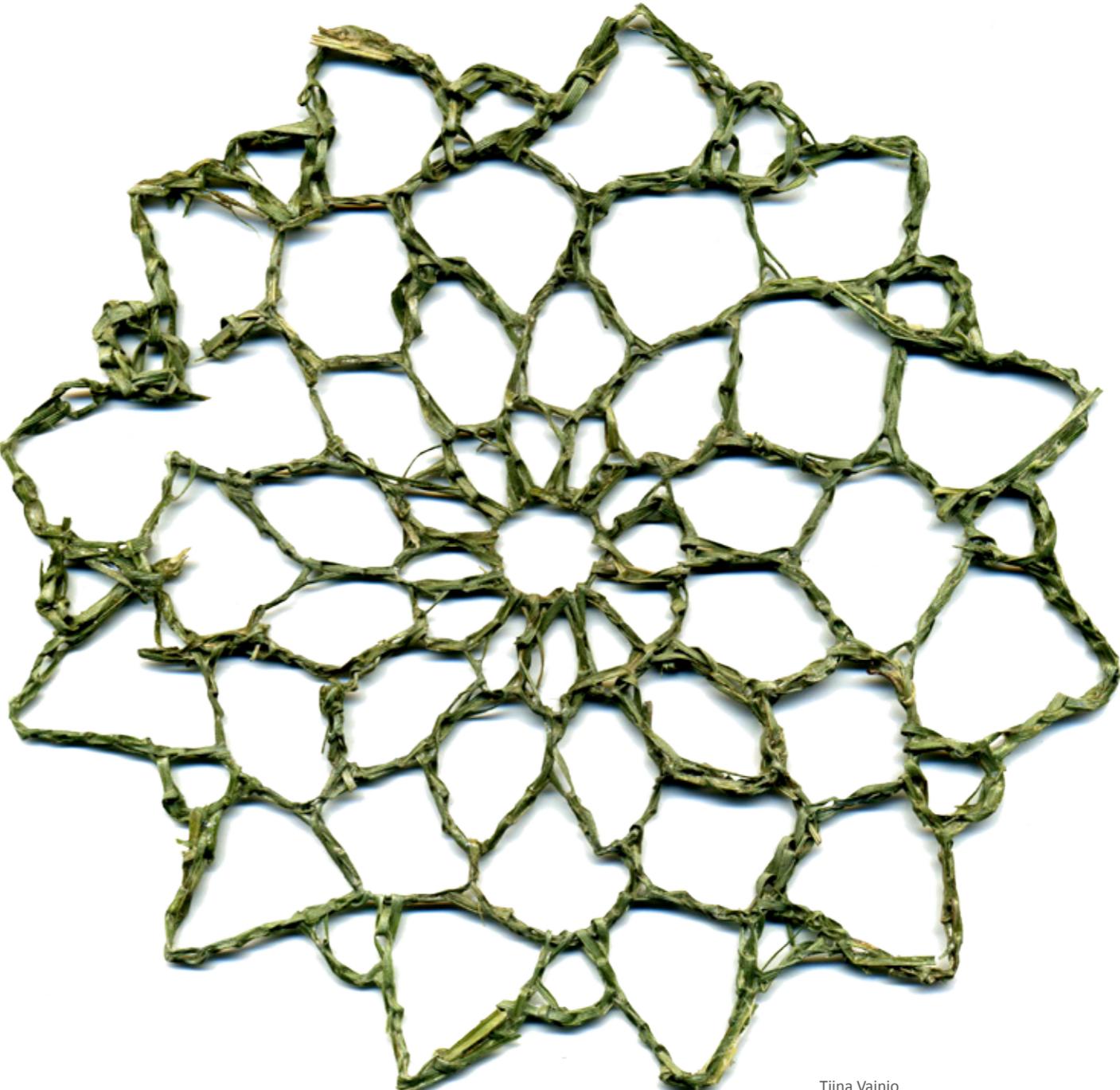
In our reed project, which will span several years, we have considered the reasons behind the increase of the common reed and its consequences. We have also discovered different ways to use the reed in our works of art as a material, for example, by turning it into handmade paper in the Åland Islands and in the paper workshop at the Lithographic Academy in Tidaholm, Sweden, by utilising it to extract colour pigments or by incorporating scientific texts and microscope images of plants into the works themselves. Local invasive plants, and the historical significance and environmental impacts of plants were the themes for our work at the Cromarty Arts Trust residence in Scotland.

All of the exhibition artists, including Caroline Dear, Heli Konttinen, Leon Patchett, Katja Syrjä, Tiina Vainio and Kimmo Ylönen, participated in our reed workshops in the Åland Islands and at the Saari Residence in Mietoinen. Our shared exhibition deals with the common reed both thematically and as a material.

Can jewelry made from the common reed make a statement regarding haute couture fashion? What kind of colour pigments can we get from the reed? What types of environmental art and installations can be created from it? What does the reed look like at its innermost core? You can get answers to these questions and more at the *Whispering Reeds* exhibition on display at the Eckerö Post and Custom's House during the summer of 2015.

On behalf of the work team

Katja Syrjä
Tiina Vainio

Tiina Vainio
Essential nets, 2015
Virkat vass | Virkattu ruoko | Crocheted reed

←

Workshop på Saaris gård, Mietois, 2010

Vi rodde i skuggan av de stora vassområdena i den grunda och övergödda Mietoiviken, samlade in vass, diskuterade vattenområdenas tillstånd och arbetade med vassen som material för våra verk. I workshoppen deltog Katja Syrjä, Caroline Dear, Tiina Vainio, Leon Patchett, Heli Konttinen och Kimmo Ylönen.

Saaren kartanon työpaja, Mietoinen, 2010

Soudimme matalan ja rehevöityneen Mietoistenlahden suuren ruokoalueiden siimekseen, keräsimme ruokoa, keskustelimme vesialueiden tilasta ja työskentelimme käyttäen ruokoa teostemme materiaalina. Työpajaan osallistuivat Katja Syrjä, Caroline Dear, Tiina Vainio, Leon Patchett, Heli Konttinen ja Kimmo Ylönen.

Saari Manor workshop, Mietoinen, 2010

We rowed into the shallow, eutrophic waters of Mietoinen Bay to float in the shade of the large reed gardens. We gathered reeds, we discussed the state of the water and we worked using the reeds as material for our artwork. The workshop participants included Katja Syrjä, Caroline Dear, Tiina Vainio, Leon Patchett, Heli Konttinen and Kimmo Ylönen.

←

Litografiska Akademins pappersverkstad, Tidaholm, Sverige, 2011, 2012 och 2013

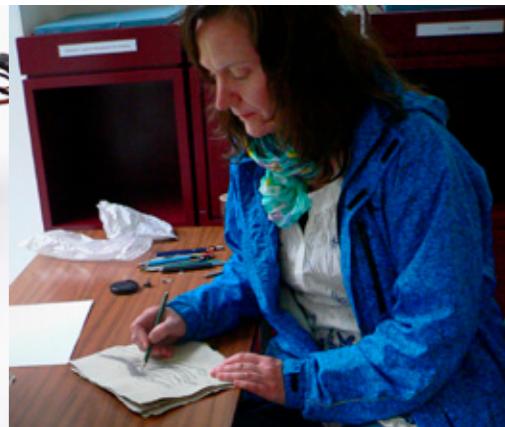
Under flera års tid tillverkade vi handgjort papper av vassens olika delar: av bladen, vipporna och stammen samt av färskt, torrt och jäst material. Vi utvecklade olika papperskonsistenser och testade hur vassmassan lämpar sig för formar, som byggnadsmaterial för miniatyrmodeller och så vidare. I workshoparna deltog Katja Syrjä och Tiina Vainio.

Litografiska Akademien paperityöpajat, Tidaholm, Ruotsi, 2011, 2012 ja 2013

Useina vuosina valmistiimme käsintehtyä paperia ruo'on eri osista, lehdistä, röhyistä, varresta sekä tuoreesta, kuivasta ja käyneestä materiaalista. Kehittelimme erilaisia paperikoostumuksia ja kokeilimme, miten ruokomassa sopii muotteihin, pienoismallien rakennusaineeksi jne. Työpajoihin osallistuivat Katja Syrjä ja Tiina Vainio.

Paper workshop at the Lithographic Academy, Tidaholm, Sweden, 2011, 2012 and 2013

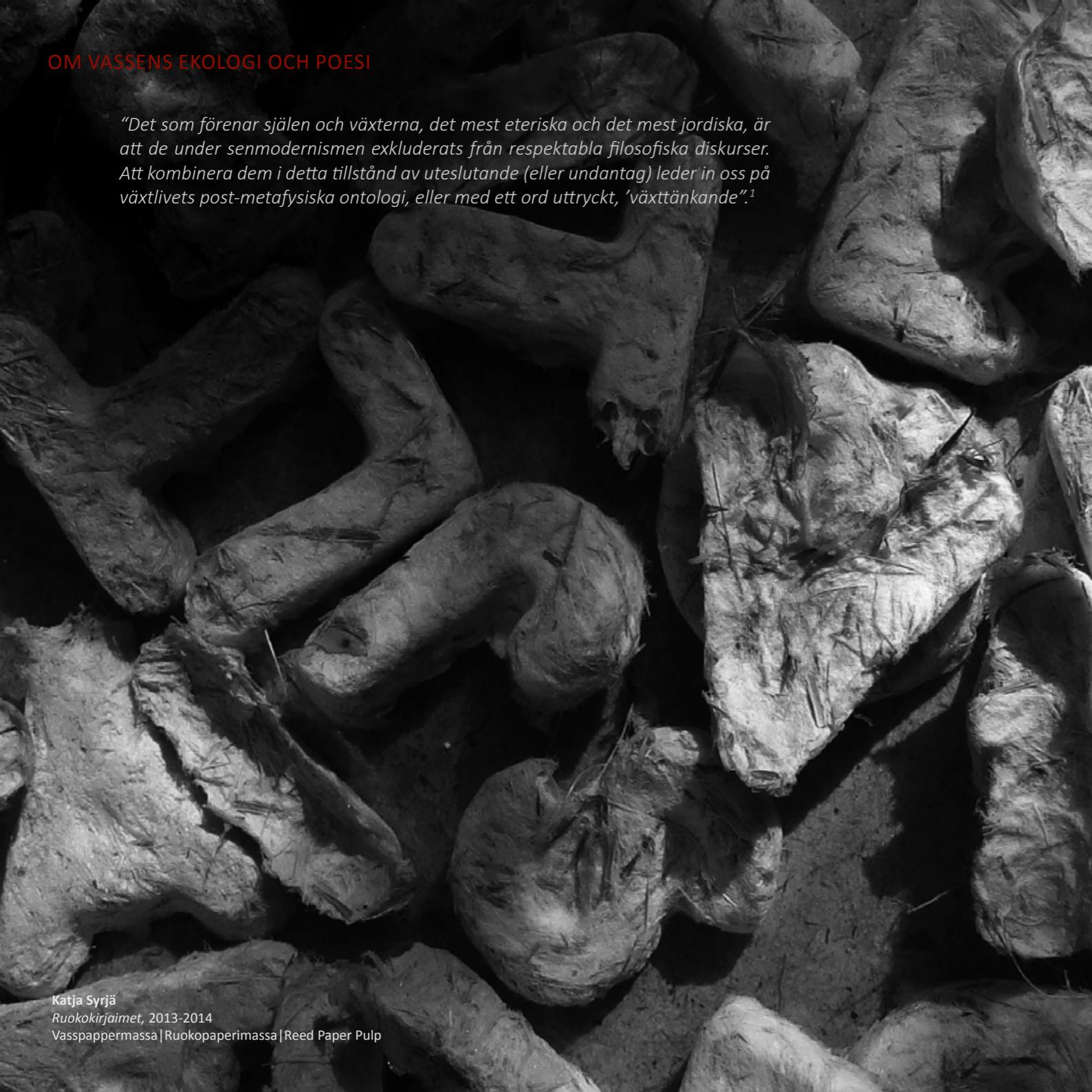
For several years, we made paper from the different parts of the common reed, its leaves, panicles, stem, as well as from fresh, dried and fermented materials. We developed different paper consistencies and experimented to see how reed mass conforms to use in moulds or as the building material for scale models, etc. The workshop participants included Katja Syrjä and Tiina Vainio.

OM VASSENS EKOLOGI OCH POESI

"Det som förenar själen och växterna, det mest eteriska och det mest jordiska, är att de under senmodernismen exkluderats från respektabla filosofiska diskurser.

Att kombinera dem i detta tillstånd av uteslutande (eller undantag) leder in oss på växtlivets post-metafysiska ontologi, eller med ett ord uttryckt, 'växttänkande'.¹

Katja Syrjä

Ruokokirjaimet, 2013-2014

Vasspappermassa | Ruokopaperimassa | Reed Paper Pulp

Utställningen *Vassen susar* tar med hjälp av konsten fasta på de många materiella och kulturella möjligheter som vassen erbjuder. Verkens insiktsfulla tillämpning av metoder inom bildhuggeri, hantverk, grafik och experimentell naturvetenskap skapar nya sätt att inte bara använda utan också att se, tänka på, och agera med denna växt.

Vass är ett utmärkt exempel på det märkliga möte mellan natur och kultur som blir allt vanligare i vår tid. Till följd av den moderna livsformens utbredning har vassens ställning i miljön blivit oförutsägbar och oklar. Detta trots att man i princip alltid har känt till det faktum att när man slutat ha kor på strandbete och slutat tillvarata vass för nyttobruk så stärks växtens revir till den grad att det blir skadligt. Förändringarna i landskapet har dock blivit synliga på ett fördröjt och överraskande sätt. I kombination med andra ekologiska och klimatmässiga faktorer har förändringarna också varit oförutsägbara.

Vassen är således å ena sidan en störande inkräktare som gör att stränder och öppna ängar växer igen, vilket försvagar överlevnadsmöjligheterna för skörare och svagare växtarter. Detta gör att artrikedomen blir lidande. Å andra sidan renar vassen vatten från föroreningar samt erbjuder ett utmärkt råmaterial för många olika användningsändamål.

Trots att *Vassen susar* uttryckligen behandlar vass, tangerar den samtidigt ett större tema som påverkar vår miljö, nämligen förändringarna i förhållandet mellan natur och kultur. Dessa nya förhållanden syns både på landsbygden och i städerna – ett exempel på detta är citykaniner. Det centrala i denna nya situation är att man inte längre kan göra en tydlig distinktion mellan natur och kultur: När man tidigare trodde att naturen stod utanför mänsklig verksamhet och var relativt oföränderlig har man noterat att den har blandat sig med den mänskliga kulturen på de mest mångskiftande sätt – och tvärtom.

Med hjälp av konsten kan man granska dessa hybridförhållanden mellan natur och konst som uppstått i och med den moderna livsstilen. Konsten tillåter oförutsedda och experimentella sätt att nära sig ämnet och erbjuder oss perspektiv för att tänka på växter som exempelvis post-metafysiska, uteslutna ur den moderna vetenskapens klassificeringssystem och således subversiva aktörer. I verken som ingår i utställningen *Vassen susar* ses vassen såväl som ett kulturellt, ekologiskt och biologiskt ämne som en rolig, estetisk, poetisk och till och med själfull aktör.

Hanna Johansson

Forskare, docent i konsthistoria, Helsingfors universitet

¹ Marder, Michael 2013, s. 18. *Plant-Thinking. A Philosophy of Vegetal Life.* New York: Columbia University Press. "What unites the soul and plants, the most ethereal and the most earthly, is their exclusion from the purview of respectable philosophical discourses in late modernity. It is their conjunction in this space of exclusion (or exception) that will furnish us with the point of entry into the post-metaphysical ontology of vegetal life, in a word, 'plant-thinking'."

JÄRVIRUO'ON EKOLOGIASTA JA RUNOUDESTA

"Sielua ja kasveja, kaikkein eteerisintä ja kaikkein maallisinta yhdistää se, että ne on suljettu ulos kunnioittavista myöhäis-modernien filosofisten piirien diskursseista. Niiden yhdistelmä tässä ulossulkemisen (tai poikkeuksen) tilassa johdattaa meidät kasvien elämän post-metafyysiseen ontologiaan, sanalla sanoen, 'kasvi-ajatteluun'".¹

Ruovikko suhisee näyttely ottaa taiteen keinoin kiinni järviruo'on moninaisista materiaalista ja kulttuurisista mahdollisuksista. Teoksissa veistotaiteen, käsityön, grafiikan ja kokeellisen luontotieteen menetelmien oivaltava soveltaminen järviruokoon tuottaa uusia tapoja paiti käyttää myös nähdä, ajatella ja toimia tuon kasvin kanssa.

Järviruoko on erinomainen esimerkki nykyajassa yhä yleistyvästä luonnon ja kulttuurin kummallisesta kohtaamisesta. Modernin elämänmuodon levittäytymisen seurauksena järviruo'on asema ympäristössä on muuttunut ennakoimattomasti ja käynyt epäselväksi. Vaikka periaatteessa on ollut aina tiedossa, että lehmien rantalaidotamisen loppuminen sekä järviruokon hyötykäytön väistyminen vahvistavat kasvin elinpiiriä jopa haitaksi asti. Muutokset maisemassa ovat tulleet näkyviin kuitenkin vasta viiveellä ja yllättäen. Yhdistyessään muihin ekologisiin ja ilmastollisiin tekijöihin, nämä muutokset ovat olleet myös ennakoimattomia.

Ruoko on siis yhtäältä häiritsevä tunkeilija, joka umpeuttaa rannat ja avoimet niityt sekä heikentää sitä hauraampien ja heikompien kasvilajien elinmahdollisuksia ja kaventaa näin luonnon monimuotoisuutta. Toisaalta ruoko poistaa epäpuhtauksia vesistöistä sekä tarjoaa erinomaista raaka-ainetta moniin tarpeisiin.

Vaikka Ruovikko suhisee -näyttely tarkastelee nimenomaan järviruokoa, se koskettaa samalla myös laajempaa ympäristöömme vaikuttavaa aihetta, nimittäin luonnon ja kulttuurin välisen suhteen muutoksia. Nämä uudenlaiset suhteet näkyvät sekä maaseudulla että kaupungeissa – esimerkkinä vaikkapa citykanit.

Keskeistä tässä uudessa tilanteessa on se, että luonnon ja kulttuurin välille ei voida enää tehdä selkeää erotelua: minkä aiemmin ajateltiin olevan ihmistoiminnan ulkopuolista suhteellisen samanlaisena säilyvää luontoa, onkin huomattu sekoittuneen ihmisen tuottamaan kulttuuriin mitä moninaisimmin tavoin ja päinvastoin.

Näitä modernin elämäntavan myötä syntyneitä luonnon ja kulttuurin hybridisiä suhteita on mahdollista tarkastella taiteen avulla. Taide sallii ennakoimattomat ja kokeelliset lähestymistavat ja tarjoaa näkökulmia, jotka auttavat meitä ajattelemaan kasveja esimerkiksi post-metafyysisinä, modernin tieteen luokittelujärjestelmän ulkopuolelle suljettuina ja näin kumouksellisina toimijoina. Ruovikko suhisee näyttelyn taiteilijoiden työssä ruoko näyttäytyy sekä kulttuurisena, ekologisena ja biologisena aineena että hauskanä, esteettisenä ja runollisenä, jopa sielukkaana toimijana.

Hanna Johansson

Tutkija, taidehistorian dosentti, Helsingin yliopisto

THE ECOLOGY AND POETRY OF THE COMMON REED

"What unites the soul and plants, the most ethereal and the most earthly, is their exclusion from the purview of respectable philosophical discourses in late modernity. It is their conjunction in this space of exclusion (or exception) that will furnish us with the point of entry into the post-metaphysical ontology of vegetal life, in a word, 'plant-thinking'."¹

The exhibition *Whispering Reeds* utilises artistic expression to delve into the diverse material and cultural possibilities offered by the common reed. The works demonstrate brilliant means of utilising sculpture, handicrafts, graphics and experimental natural science methods in approaching the common reed in order to produce not only new ways of using but also of seeing, thinking and acting with the plant.

The common reed is an excellent example of the curious encounter of nature and culture that is becoming ever more common today. As a consequence of the expanding lifestyles of modern man, the position of the common reed in our environment has changed unpredictably and become blurred. Although, in principle, it has always been known that an end to the coastal grazing of cows and the receding tradition of utilising the common reed for utility purposes would strengthen the plant's habitat, even to the point of it becoming a nuisance. Changes in the landscape have appeared, however, with a delay and quite surprisingly. When combined with other ecological and climatic factors, these changes have also been quite unpredictable.

The reed is a disruptive invader that clogs up the shorelines and open meadows, while weakening the vitality of more vulnerable and weaker plants, thus narrowing the diversity of nature. On the other hand, the reed removes impurities from the waterways and provides an excellent raw material for many uses.

Although the *Whispering Reeds* exhibition deals primarily with the common reed, it touches on a broader issue that impacts on our natural surroundings, namely the changes occurring in the

relationship between nature and culture. These new relationships are visible in both the countryside and the cities, for example, with the case of city rabbits. The key focus in this new situation is the idea that we no longer can make a clear distinction between nature and culture; what we earlier viewed as nature that remained relatively the same and was external to human activities has become entangled with human culture in an increasingly diverse manner and vice versa.

These hybrid relationships, born of our modern lifestyles, can be examined through art. Art enables for unpredictable and experimental approaches and offers perspectives that help us to think of plants, for example, as post-metaphysical entities shut out from the classification system of modern science and, therefore, as subversive actors. The reed used in the works by the artists in this exhibition makes its appearance as a cultural, ecological and biological matter, as well as a fun, aesthetic and poetic and soulful.

Hanna Johansson

Researcher, PhD, University of Helsinki

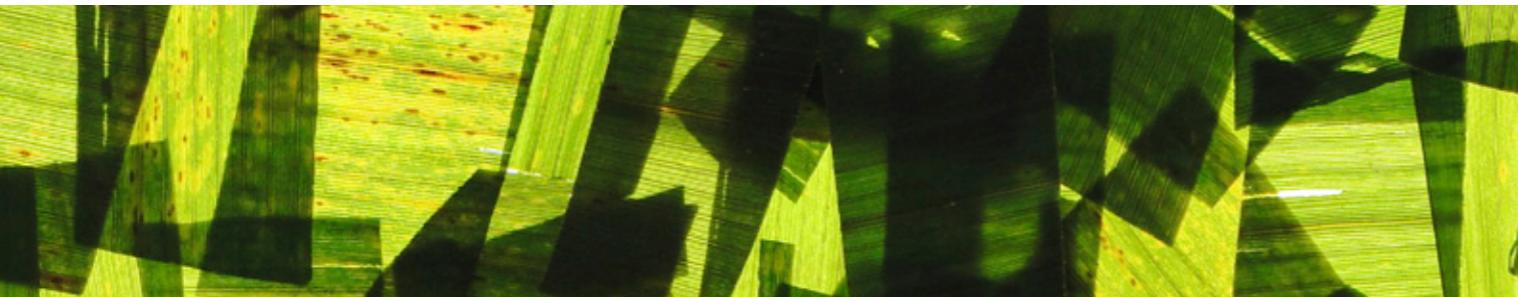
Tiina Vainio

Forever Cosmetics, 2015

Vass, speglar, statistik över kemikalierester i vattensystem | Ruoko, peilit, tilastot kemikaalijäämistä vesistöissä | Reed, mirrors, statistics of chemical residues in water

¹ Marder, Michael 2013, s. 18. *Plant-Thinking. A Philosophy of Vegetal Life*. New York: Columbia University Press. "What unites the soul and plants, the most ethereal and the most earthly, is their exclusion from the purview of respectable philosophical discourses in late modernity. It is their conjunction in this space of exclusion (or exception) that will furnish us with the point of entry into the post-metaphysical ontology of vegetal life, in a word, 'plant-thinking'."

VASS, PHRAGMITES AUSTRALIS

Vass, även kallad rörvass, bladvass eller skärvass, är vårt största gräs. Det vetenskapliga namnet är *Phragmites australis* där släktnamnet *Phragmites* kommer av grekiskans ord för häck, *australis* betyder sydlig.

Vassen kan nå en höjd på 3 meter. Inne i marken finns en ca 0.5-3 cm tjock, lång och förgrenad horisontell jordstam. Vid jordstammens ledar sitter birötterna som tar upp näring och från lederna växer luftskotten upp. Vassen växer i det svagt salta havsvattnet, brackvattnet och i sötvatten till något över 2 meters djup, på kärrängar, strandängar, i rikkärr och diken. Vassens blad är gröna eller grågröna och har 1-3 tvärveck. Vassen bildar oftast stora, tätä bestånd. På Åland är vass mycket allmänt.

Vassen har sedan urminnes tider använts i byggnader, bland annat blandat med lera i väggar och som takräckningsmaterial. Ett väl lagt vasstak håller i 50 år. Vassen var förr en viktig resurs som foder. På Åland fanns det förr samfällda vasstärkter i byarna. De inhägnades så att betande kor inte kom åt vassen. Torkad och mald jordstam har använts till nødbröd. Därtill insamlades vassvipporna till stoppning i madrasser och kuddar.

Idag används vassen knappt alls och har därigenom blivit en av vinnarna i naturen. Situationen är kanske mest märkbar på de stora öarna i Brändö och i inre havsvikar på fasta Åland. I ett tätt vassbestånd täcks marken av ett tjockt lager döda vasstrån, och andra växter brukar inte växa där. På många håll på Åland har de öppna, lågvuxna strandängarna minskat drastiskt eller försvunnit på grund av vassinvasion.

Carl-Adam Hæggström
Professor i botanik, Helsingfors Universitet

Katja Syrjä
Vass, 2010
Fotografi|Valokuva|Photograph

JÄRVIRUOKO, PHRAGMITES AUSTRALIS

Järviruoko eli ryti on suurin heinäkasvime. Sen tieteellinen nimi on *Phragmites australis*, sukunimi *Phragmites* tulee kreikan sanasta, joka tarkoittaa pensasaitaa ja *australis* puolestaan tarkoittaa eteläistä.

Järviruoko voi kasvaa kolmemetriseksi. Maan sisässä on 0,5 - 3 cm paksu, pitkä ja haarova juurakko. Sen nivelkohdissa sijaitsevat versojuuret, jotka imevät maasta ravinteita ja nivelkohdista kasvavat myös ilmaversot. Järviruoko kasvaa vähäsuolaisessa merivedessä, murtovedessä ja makeassa vedessä jopa yli kahden metrin syvyydessä. Se kasvaa myös suoniityllä, rantaniityllä, letoilla ja ojissa. Järviruo'on lehdet ovat vihreitä tai harmaan-vihreitä ja niissä on 1–3 poikkiryppyä. Järviruoko muodostaa tavallisesti suuria tiheitä kasvustoja. Ahvenanmaalla järviruoko on hyvin yleinen.

Järviruokoa on käytetty jo muinaisina aikoina rakentamiseen, mm. saveen sekoitettuna seiniin sekä kattomateriaalina. Hyvin rakennettu ruokokatto kestää 50 vuotta. Järviruoko oli aikaisemmin tärkeä kotieläinten rehu. Ahvenanmaalla oli yhteisiä ruovikkoja, joista korjattiin rehua ja joille lehmien pääsy estettiin aitaamalla ne. Kuivattua ja jauhettua juurakkoa käytettiin hätäleivän leivontaan ja röyhyt kerättiin patjojen ja tyynyjen täytteeksi.

Nykyisin järviruokoa ei käytetä juuri ollenkaan, ja siksi se voittaa luonossa elintilaa. Sen havaitsee ehkä selvimmin Brändön suurilla saarilla ja Ahvenanmaan pääsaaren sisälahdissa. Tiheässä järviruokokasvustossa kasvupaikka peittyy paksulla kerroksella kuolleita korsia, ja siinä muut kasvit eivät yleensä kasva. Ahvenanmaalla avoimet matalakasvustoiset rantaniityt ovat monin paikoin merkittävästi vähentyneet tai kadonneet kokonaan järviruo'on vallatessa alaa.

Carl-Adam Hæggström
Kasvitieteen professori, Helsingin yliopisto

COMMON REED, PHRAGMITES AUSTRALIS

The common reed is our tallest species of grass. Its scientific name, *Phragmites australis*, derives from the genus *Phragmites*, the Greek word for hedge, and *australis*, which means south.

The common reed can grow as tall as three metres high. Under-ground, it forms rhizomes that are 0.5–3 cm thick, long and branched. Adventitious roots at the nodes of the rhizomes absorb nutrients from the soil. The aerial shoots also grow from the joints of the rhizomes. The common reed grows in brackish water, i.e. seawater with a low salt content, and freshwater areas that are up to two metres in depth. It also grows in marshes, coastal meadows, rich fens and ditches. The leaves of the common reed are green or grey-green and bear 1–3 horizontal wrinkles. Common reed forms large beds of dense growth. The plant is very common in the Åland Islands.

The common reed was already used during ancient times for building; for example, it was mixed with clay for use in walls or as roofing. A well-constructed thatched roof could last up to 50 years. In earlier days, the common reed was important as fodder for domestic animals and there were shared reed beds on the Åland Islands. These reed beds were protected by fencing in order to protect them from grazing cows. The dried and ground roots were used for baking famine bread and the panicles were gathered as stuffing for pillows and mattresses.

Today, the common reed is hardly used at all, and so it is gaining ground rapidly in nature. It is, perhaps, most visible around the large islands of Brändö and in the inner coves of the main island in the Åland region. In areas of dense reed growth, the reed bed is covered with a thick layer of dead culms, which prevents other plants from growing. In the Åland Islands, many places have experienced the decrease or disappearance of open, low-growth coastal meadows due to the take over of the common reed.

Carl-Adam Hæggström
Professor of Botany, University of Helsinki

C A R O L I N E D E A R

* 1958, London, UK
www.carolindear.co.uk

Jag studerade botanik i Dublin, Irland innan jag bytte inriktning till arkitektur och jag arbetade sedan som arkitekt och landskapsarkitekt i Dublin, Utrecht (Nederlanderna), Oslo, London och Paris innan jag 1986 flyttade till Isle of Skye i Skottland för att arbeta där.

Mitt arbete är resultatet av noggranna observationer och utforskandet av världen runt omkring mig. Utifrån en förståelse av balansen och flödet i naturen utforskar jag vår föränderliga relation med den naturliga världen och de subtila kopplingar som existerar mellan våra inre jag och det yttre, fysiska landskapet.

Jag tycker om den blandning av enkelhet och komplexitet som kännetecknar växter. Jag är speciellt intresserad av sådana växter som växer naturligt där jag bor och som människorna sedan gammalt har använt för en mängd olika syften.

Opiskelin kasvitiedettä Dublinissa Irlannissa ennen kuin siirryin opiskelemaan arkkitehtuuria. Työskentelin arkkitehtinä ja maisema-arkkitehtinä Dublinissa, Utrechtissä (Alankomaissa), Oslossa, Lontoossa ja Pariisissa ennen muuttoani Isle of Skyelle Skotlantiin vuonna 1986.

Työni syntyyvätkin yksityiskohtaisesta ympäröivän maailman havainnoimisesta ja tutkimisesta. Luonnossa vallitsevan tasapainon ja virtauksen ymmärtämisen kautta tutkin muuttuvaa suhdettamme luonnonympäristöön sekä niitä hienovaraisia yhteyksiä, jotka vallitsevat sisimpämme ja luonnon välillä.

Nautin kasveihin erottamattomasti kuuluvasta yksinkertaisuudesta ja monimutkaisuudesta. Olen erityisen kiinnostunut asuinalueiden ympäristössäni luontaisesti kasvavista kasveista, joita ihmiset ovat menneinä aikoina käyttäneet monenlaisiin tarkoituksiin.

I studied botany in Dublin, Ireland before changing to architecture; working as an architect and landscape architect in Dublin, Utrecht (Netherlands), Oslo, London and Paris before moving to the Isle of Skye in Scotland to work in 1986.

My work is the result of detailed observation and enquiry into the world around me. From an understanding of the balance and flow within nature I am exploring our changing relationship with the natural world and the subtle connections that exist between our inner selves and the outer physical landscape.

I enjoy the mixture of simplicity and complexity inherent within plants. I am particularly interested in the plants native to where I live and which have been used by humans in the past for a wide variety of functions.

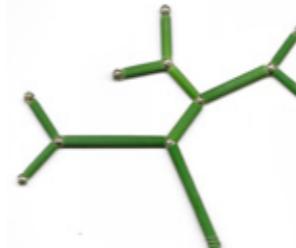
Caroline Dear
Reed growing: Loch Suardal, Dunvegan, Isle of Skye, 2015
Fotografi | Valokuva | Photograph

Heli Konttinen
Ree-do, 2010
Test fotoinstallation | Testi valokuvainstallaatio |
Test Photo Installation

HELI KONTTINEN

*1967, Nastola, FIN
www.helikonttinen.net

Jag utexaminerades som fotograf i Åbo 1998 och avlade min magisterexamen i bildkonst i Helsingfors 2009. Min konstnärliga verksamhet kommer ur behovet av att förstå vad det innebär att vara människa, jag fascineras av det mänskliga sinnets märkvärdighet och underlighet.

Arbetsredskapet bestäms alltid av respektive verk. Jag använder mig av foto, video, installationer, skulpturer, ljud och text. Ibland är jag också själv närvarande i mina verk, exempelvis i rollen som forskare.

Jag arbetar någonstans i ett gränsland som fritt kombinerar konceptuell konst, kritisk konst, samhällskritik och vetenskap, i synnerhet psykologi, och jag riktar mig till en bredare publik än konstscenen.

Med mina verk vill jag få människor att tänka på sitt eget agerande och därigenom väcka en samhällsdebatt för en mer human och tolerant livsmiljö.

Valmistuin valokuvaajaksi Turusta 1998 ja tein maisterintutkintoni kuvataiteesta Helsingissä 2009. Taiteellinen toimintani kumpuaa tarpeesta ymmärtää ihmisenä olemista, minua kiehtoo ihmismielien kummallisuus ja outous.

Työskentelyvälineen määrittää kulloinkin työn alla oleva teos. Käytän valokuvaa, videota, installatiota, veistoksia, ääntä ja tekstiä. Toisinaan olen läsnä töissä myös itse, esimerkiksi tutkijan roolissa.

Työskentelen jossain käsitetaidetta, kriittistä taidetta, yhteiskuntakriittiikki ja tiedettä, erityisesti psykologiaa, vapaasti yhdistäväällä vyöhykkeellä, joka on taiteenkenttää laajemmalle yleisölle suunnattu.

Haluan töilläni rohkaista ihmisiä ajattelemaan omaa toimintaansa ja sitä kautta pyrin herättelemään yhteiskunnallista keskustelua suvaitsevamman ja ihmillisemmn elinympäristön puolesta.

I graduated as a photographer from Turku in 1998 and did my masters degree in fine art in Helsinki in 2009. My artistic activity stems from the need to understand what it means to be human. I am fascinated by the oddity and the strangeness of the human mind.

The medium in a specific piece of work is defined by the work itself. I use photography, video, film, installation and sculpture. Sometimes, I am present in the works, for example, performing as a scientist.

I work in a freely integrated zone of conceptual art, critical art, social criticism and science. My works aim to reach a wider audience beyond the art scene.

I want to encourage everyone to think about his or her own actions and to create public discussions for a more tolerant and humane living environment.

LEON PATCHETT

*1966, Peterborough, UK
www.leonpatchett.com

År 1990 tog jag min examen från Central/St. Martins School of Art & Design (BA Hons Degree) med inriktningen konstkeramik. Sedan 2002 har jag varit självständig konstnär och bott och arbetat i Cromarty i Skottland.

Jag tillverkar skulpturer med hjälp av naturmaterial som jag samlar in i näromgivningarna. Det här är ett pragmatiskt tillvägagångssätt som skapar ett instinktivt och intimt förhållande mellan platsen, materialet och mig själv. Processen med att leta, samla in och skapa leder till en dialog mellan idéerna inspirerade av materialet och materialets tillgänglighet.

Omgestaltung und Ordnung sind Themen, die für meine Prozesse zentral sind, wenn ich arbeite, um neue Möglichkeiten für zufällige Materialien zu erkunden.

Att arbeta i en ny omgivning skapar potential för annorlunda resultat. Jag kommer helt enkelt till ett nytt ställe och samlar ihop material som sedan ger mig inspirationen till en idé.

Olen suorittanut keraamisen kuvataiteen (Fine Arts Ceramics) kandidaattitutkinnon (BA Hons Degree) Central/St.Martins School of Art & Designissä vuonna 1990. Vuodesta 2002 olen työskennellyt vapaana taiteilijana Cromartyssa Skotlannissa.

Tein veistoksia luonnonmateriaaleista, joita keräään lähiympäristöstäni. Tämän käytännöllisen lähestymistavan pohjalta syntyy vaistonvarainen ja läheinen suhde lähiseudun, materiaalin ja itseni välille. Materiaalin etsiminen, kerääminen ja teoksen luominen käynnistäävät vuoropuhelun materiaalin ja sen saavuuteen liittyvien inspiroivien ideoiden kesken.

Muodonmuutoksen ja ryhmittelyn ideat ovat prosessini keskeisiä teemoja, kun luon uusia muotoja näennäisen mielivaltaisesta materiaalista.

Uudessa ympäristössä työskenteleminen antaa mahdollisuuden toteuttaa erilaisia loppituloksia. Saavun uuteen paikkaan ja alan kerätä materiaalia, mikä inspiroi uusiin ideoihin.

I graduated from Central/St.Martins School of Art & Design with a BA Hons Degree in Fine Art Ceramics in 1990. Since 2002 I have been a self-employed artist living and working in Cromarty, Scotland.

I produce sculpture made with natural materials collected from the local environment. This is a pragmatic approach that creates an instinctive and intimate relationship between the locality, the material and myself. The process of searching, gathering and making, leads to a dialogue between ideas inspired by the material and its availability.

Ideas of transformation and order are central themes to my process as I work to impose new forms on seemingly random material.

Working in a new environment has the potential to realise different outcomes. I basically arrive at a location and collect the material that will then inspire an idea.

Leon Patchett
Loch Ness, Skottland/Skotlanti/Scotland, 2004
Jag samlar drivved |Minä kerääjä ajopuuta|Me collecting driftwood
Fotografi|Valokuva|Photograph

Katja Syrjä
Rödflocka & Missgynnat, 2015
Detalj | Yksityiskohta | Detail
Litografi, vasspaperi, jordpigment & sömnad | Litografia, reed paper, earth colors & sewing
maaväri & ompelu | Litography, reed paper, earth colors & sewing

KATJA SYRJÄ

* 1973, Uusikaupunki, FIN
www.katjasyrja.com

Jag utexaminerades från Bildkonstakademien i Helsingfors 2003. Mitt sätt att nära mig konsten bygger på ett processtänkande och det kan börja med odlingen av färgväxten eller uppslamning av jord för att avskilja färgpigment. I mina verk använder jag mig av naturfärgar som jag tillverkat av växter och mineraler. Utgångspunkterna för mina verk är platsen där jag hittat eller odlat färgen och dess historia, naturen eller mina egna erfarenheter. Mina bilder innehåller ofta hänvisningar till konst- och kulturhistoria och litteratur.

I utställningens verk avbildar jag fridlysta åländska växter och fåglar i områden som intagits av vass. Jag vill lyfta fram dessa små växter och fåglar som värdefulla och unika. Som Sandro Botticellis fresk *Vår* kan man identifiera de växter som fanns i Toscana under den tidiga renässansen. Kommer saltörten, strandvioletten eller kärrsnäppan att klara sig i den åländska naturen eller tar vassen över alla stränderna? I bilderna kombinerar jag stenlitografi, sömnad, vass- och jordfärgspigment samt vasspapper.

Olen valmistunut Kuvataideakatemiasta, Helsingistä 2003. Taiteeni lähestymistavat ovat prosessimaisia ja voivat alkaa värikasvin viljelystä tai maa-aineksen liettämisestä väripigmentiksi. Käytän teoksissani kasveista ja mineraaleista valmistamiani luonnonvärejä. Teosteni lähtökohtia ovat värin löytö- tai kasvupaikan historia, luonto tai omat kokemukseni. Kuvissani on usein viittauksia taide- ja kulttuurihistoriaan ja kirjallisuuteen.

Näyttelyn teoksissa kuvaan uhanalaisia ahvenanmaalaisia kasveja ja lintuja ruokon valtaamilla alueilla. Haluan nostaa esiin nämä pienet kasvit ja linnut arvokkaina ja ainutlaatuksina. Kuten Sandro Botticellin freskosta Kevät voi tunnistaa varhaisrenessanssin aikaiset kasvit Toscanassa. Säilyvätkö suolayrtti, rantaorvokki tai suosirri hengissä Ahvenanmaan luonnossa tai valtaako ruoko rannat? Kuvissa yhdistän kivilitografian, ommelua, ruoko- ja maaväripigmenttejä ja ruokopaperia.

I graduated from the Academy of Fine Arts in Helsinki in 2003. My approach to art is methodical and could begin with the cultivation of a dye plant or by silting soil to prepare colour pigments. In my works, I use natural colours that I prepare from plants and minerals. The foundations for my work lie in the history of the place where a specific colour was found or grew, nature itself, or my own experiences. My images often carry references to art history, art culture and literature.

For the works in this exhibition, I draw and paint endangered Åland plants and birds in areas being overrun by the common reed. I want to showcase these fragile plants and birds as valuable and unique. As Sandro Botticelli's fresco, *Primavera*, one can recognise plants from the Early Renaissance in Tuscany. Will the glasswort, the fen violet or the Dunlin survive in the natural surroundings of the Åland Islands or will the common reed overwhelm its shorelines? In these works, I have combined stone lithography, needlework, plant and earth pigments and reed paper.

TIINA VAINIO

*1960, Sauvo, FIN
www.tiinavainio.fi

Till min utbildning är jag bildkonstnär och konstpedagog. Jag använder gärna överraskande material och delikata kombinationer i mina verk. Temana i mina verk anknyter ofta till naturen eller människans boendemiljö. Jag tror på skönhetens kraft, den hjälper oss att tala även om svåra saker.

En helt ny värld öppnade sig för mig när jag fördjupade mig i vassväxter; jag trängde mig in i deras inre och deras själ. Vassens rötter är chockerande kraftiga och de bara fortsätter och fortsätter. Det kändes som om hela havsbotten var full av dess rotssystem och att det var ett djur vars blodkärl och tarmar som jag skar i bitar.

Jag blev hänförd av vassens spetsaktiga struktur, dess kanaler och ädelmetallinspirerade färger. Jag beundrade dess effektivitet när det gäller att samla in näringssämnen ur vatten drag och att rena vattnet från de ämnen vi släppt ut i det. Samtidigt både skrämdes jag av och respekterade dess väldiga kraft när det gäller att erövra utrymme, att överleva och slå ut andra.

Olen koulutukseltani kuvataiteilija ja taidepedagogi. Käytän mielelläni teoksissani yllättäviä materiaaleja ja herkullisia yhdistelmiä. Teosteni aiheet liittyvät usein luontoon tai ihmisen asuinypäristöön. Uskon kauneuden voimaan, jonka kautta vaikeistakinasioista voi puhua.

Uusi maailma aukeni minulle, kun tutustuin ruokokasviin syvemmin, porauduin sen sisimpään ja sieluun. Ruo'on juuret ovat järisyttävän voimakkaita ja ne jatkuvat ja jatkuvat. Tuntui, että koko merenpohja on täynnä juuristoa ja kyseessä oli eläin, jonka verisuonia ja suolistoa paloittelin.

Hurmaannuin ruo'on pitsimäisistä rakenteista, kanavista ja jalometallin väreistä! Ihailin sen tehokkuutta kerätä ravinteita esistöstä, puhdistaa vettä sinne lähettämistämme aineista ja toisaalta pelkäsin ja kunnioitin sen valtavaaa voimaa vallata itselleen alaa, selviytyä ja tuhota muut.

I studied to be an artist and art educator. I enjoy using surprising materials and delectable combinations in my art work. The themes of my work often deal with nature or our living environment. I believe in the power of beauty, which also enables discourse about difficult subjects.

A new world opened to me when I became more familiar with reed plants and pierced into their innermost core and soul. The roots of the reed are shockingly strong and they seem to go on forever. It feels like the entire sea bottom is laced with roots, as if it were an animal whose veins and intestines I'm cutting apart.

I am fascinated with the reed's lacy structures, its canals and its shades of colour, like precious metals! I admire its ingenuity to gather nutrients from the water, to purify the water of the substances we send there and, on the other hand, I fear and respect its incredible ability to conquer space, to survive and destroy other species.

Tiina Vainio
Chess, 2015
Detalj | Yksityiskohta | Detail
Mikroskopbild av vassets rötter, ljusbord | Mikroskooppikuva ruo'on juuristosta, valopöytä | Microscopic photograph of the reed roots system, light table

KIMMO YLÖNEN

*1970, Ylöjärvi, FIN
www.kuvataiteilijamatrikkeli.fi/fi/taiteilijat/3240

Jag tog konstnärsexamen från Kankaanpää konstskola år 1996. Våren därpå flyttade jag till ön Norrskata i Pargas, där jag ännu bor och arbetar. I skärgården upptäckte jag bildhuggeriet och under årets lopp har jag också deltagit i många miljökonstevenemang. Jag skapar av trä, barr, papp eller till och med av trasmattor. Jag har också promenerat och gräddat bröd. Just nu skär jag vass.

Riktningen på min blick är snett från sidan. Blicken är nyfiken och ofta förbryllad. Med hjälp av leken bygger jag min bild av världen. Jag kretsar ständigt kring de stora frågorna. Jag pysslar också alltid, jag gör mödosamt för hand, medvetet långsamt, om och om igen.

Som bildkonstnär är mitt ideal den sextandade barkborren, en liten insekt som äter sina spetsmönstrade figurer under barken. Dess verk är livslångt och den ser det aldrig på samma avstånd som betraktaren.

Valmistuin taidemaalariksi Kankaanpään taidekoulusta 1996. Seuraavana keväänä muutti Norrskatan saarelle, Paraisille, missä yhä asun ja työskentelen. Saaristossa löysin kuvanveiston ja vuosien varrella olen myös osallistunut moniin ympäristötaidetapahtumiin. Teen puusta, neulasista, pahvista tai vaikkapa räsymatoista. Olen myös kävellyt ja paistanut leipää. Nyt leikkaan ruokoa.

Katseeni suunta on sivullisen viistosta. Se, katse, on utelias ja usein hämmennytt. Leikin kautta rakennan kuvaaa maailmasta. Aina uudelleen kierrän suurten kysymysten ääreen. Aina minä myös askartelen, teen työlästi käsin, tahallaan hitaasti, toistaen ja toistaen.

Kuvataiteilijana ihanteeni on tähtikirjaaja, pieni hyönteinen, joka syö kaarnan alle pitsimäiset kuvionsa. Sen työ on sen elämän mittainen, eikä se koskaan näe sitä samalta etäisyydeltä kuin katsjoa.

I graduated as a painter from the Art Institute of Kankaanpää in 1996. The next spring, I moved to the island of Norrskata in Parainen, Finland, where I still live and work. I discovered sculpture in the archipelago and over the years, I have also participated in many environmental art events. I work with wood, pine needles, cardboard or even rag-rugs. I have also walked and baked bread. Now, I am cutting reeds.

The direction of my gaze is sideways on. The gaze is curious and often confused. Through play I construct an image of the world. Over and over, I circle back to the big questions. I'm always busy with something, working laboriously with my hands, purposefully slow, over and over again.

As an artist, I admire the bark beetle, a small insect that eats lacy patterns underneath tree bark. Its work takes its whole lifetime and it is never able to see the result from the same distance as the observer.

Kimmo Ylönen
Norrskata, 2014
Arbetsbild|Työkuva|Work photo
Fotografi|Valokuva|Photograph

VASSEN SUSAR | RUOVIKKO SUHISEE | THE WHISPERING REEDS

UTGIVARE | JULKAISIJA | PUBLISHER

Ålands landskapsregering, Museibyrån, Ålands konstmuseum
Pb 1060, AX-22100 Mariehamn, Åland

I SAMARBETE MED | YHTEISTYÖSSÄ | IN CO-OPERATION WITH

Eckerö Post & tullhus | Eckerön Posti- ja tullitalo | The Eckerö Post & Custom's House

ISBN

978-952-5614-55-8

GRAFISK FORMGIVNING | GRAAFINEN SUUNNITTELU | GRAPHIC DESIGN

Karl Henrik Edlund

ÖVERSÄTTNINGAR | KÄÄNNÖKSET | TRANSLATIONS

Scandix Oy Ab

FOTOGRAFIER | VALOKUVAT | PHOTOGRAPHS

Pirre Naukkarinen 6; Tiina Vainio 9, 10-11, 14-15; Leon Patchett 10; Katja Syrjä 12, 16, 24-25; Caroline Dear 19; Heli Konttinen 20-21;
John Slorach 22-23; Tiina Vainio & Jorma Paranko 26-27; Kimmo Ylönen 29

TRYCK | PAINOTALO | PRINTED BY

Mariehamns Tryckeri Ab

FÖLJANDE KONSTNÄRERS VERK HAR INKLUDERATS PÅ BASIS AV KUVASTOS LICENS | SEURAAVIEN TAITEILIJOIDEN TYÖT ON SISÄLLYTETTY KUVASTON LISENSSIN PERUSTEELLA | THE WORKS OF THE FOLLOWING ARTISTS ARE INCLUDED BASED ON KUVASTO'S LICENSE

Katja Syrjä, Tiina Vainio

VI TACKAR | KIITÄMME | WE THANK

Kone Stiftelse

Saaris gård

Cromarty Arts Trust

Litografiska Akademien

Svenska kulturfonden

Konstsamfundet

Letterstedtska förening

© 2015 Upphovsmännen | Tekijät | The Authors

ÅLANDS
KONST
MUSEUM

KONEEN SÄÄTIÖ